

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมคัดสรร ในการสอนภาษาไทยที่มีต่อพฤติกรรมการสนใจเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัย คือ

1. แผนการสอนภาษาไทย จำนวน 2 ชุด ได้แก่ แผนการสอนโดยใช้กิจกรรมคัดสรร และแผนการสอนโดยใช้กิจกรรมปกติ ตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร
2. แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

รายละเอียดและขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ขั้นเตรียมการ

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร งานวิจัย วารสาร สิ่งพิมพ์ และตำราต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่น่าสนใจ การสอนภาษาไทย เทคนิควิธีสอน องค์ประกอบของแผนการสอน ขั้นตอนการสอนที่สามารถพัฒนาพฤติกรรมการสนใจเรียนของนักเรียน
2. ศึกษาวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี ตามแนวคิดของ สุมณ อมรวิวัฒน์ (2531) สมพงษ์ จิตระดับ (2527) อีระ รุญเจริญ (2525) ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bloom (1976) และสร้างรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีผลต่อพฤติกรรมการสนใจเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3. ศึกษาเทคนิค และการสร้างแบบบันทึกการสังเกต ของ สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2524) กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527) ผ่องพรรณ เกิดนิทัศน์ (2527) วิไลวรรณ จันณรงค์ (2530) สมาน สาครจิตร (2533) และเครื่องมือสังเกตพฤติกรรมของโดนัลด์ เอ็ม เมดเลย์ และอาร์โรลด์ อี มิทเชล (Donald M. Medley and Harold E. Mitzel อ้างใน นราวัลย์ กาญจนะประโชติ, 2524)

ขั้นตอนในการสร้างและทดลองใช้เครื่องมือ

1. การสร้างแผนการสอน

1.1 ศึกษาหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 คู่มือการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กระทรวงศึกษาธิการ หนังสือเรียนภาษาไทย เล่ม 2

1.2 เลือกบทเรียนตามกำหนดการสอน จะได้บทเรียนที่ 17 - 20 รวม 4 บทเรียน นำเนื้อหาแต่ละบทมาแบ่งเป็นบทละ 3 ตอน จะได้ 12 ตอน นำเนื้อหาแต่ละตอน มาสร้างเป็นแผนการสอน 2 ชุด คือแผนการสอนโดยใช้กิจกรรมคัลเลอร์ 12 แผน แผนการสอน โดยใช้กิจกรรมปกติ 12 แผน แต่ละแผนเน้นทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน แต่ละแผนใช้เวลาในการสอนแผนละ 3 คาบ (คาบละ 20 นาที รวม 60 นาที) บทเรียนที่ใช้คือ บทเรียนที่ 17 เรื่อง ร่วมแรงร่วมใจ บทเรียนที่ 18 เรื่อง แม่จ๋า บทเรียนที่ 19 เรื่อง คีกรณี บทเรียนที่ 20 เรื่อง ทางชีวิต

1.3 กำหนดองค์ประกอบของแผนการสอน ดังนี้

ความคิดรวบยอด

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เนื้อหา (การฟัง, การพูด, การอ่าน, การเขียน)

ขั้นตอนการสอน

- ขั้นนำ

- ขั้นสอน

- ขั้นสรุป

การวัดผลประเมินผล

สื่อการเรียนการสอน

1.4 แผนการสอนทั้ง 2 ชุด มีวิธีดำเนินการสอนที่แตกต่างกันดังนี้

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบชั้นดำเนินการสอนโดยใช้กิจกรรมคัดสรรและชั้นดำเนินการสอนโดยใช้กิจกรรมปกติ

ชั้นดำเนินการสอน	แผนการสอนโดยกิจกรรมคัดสรร	แผนการสอนโดยใช้กิจกรรมปกติ
1. <u>ขั้นนำ</u>	1. กิจกรรมสร้างบรรยากาศ <ul style="list-style-type: none"> - การจัดป้ายนิเทศ - การจัดที่นั่งนักเรียน 	1. ได้รับความสนใจตามที่คู่มือครูระบุ (หรือปรับใช้ โดยจะต้องไม่มีการจัดป้ายนิเทศและการจัดที่นั่งนักเรียน)
2. <u>ขั้นสอน</u>	2.1 กิจกรรมการมีส่วนร่วม <ul style="list-style-type: none"> - การร้องเพลง - การทำงานกลุ่ม 2.2 กิจกรรมเสริมแรง <ul style="list-style-type: none"> - การชมเชย - การให้รางวัล 	2. ดำเนินการสอนตามขั้นตอนที่ระบุไว้ในคู่มือครู (หรือปรับใช้ โดยจะต้องไม่มีการร้องเพลง, การทำงานกลุ่ม, การชมเชย, การให้รางวัล)
3. <u>ขั้นสรุป</u>	3. กิจกรรมประจักษ์ผลแห่งตน <ul style="list-style-type: none"> - การทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน - การบันทึกความก้าวหน้า 	3. สรุปทบทวนตามที่ระบุไว้ในคู่มือครู (หรือปรับใช้ โดยจะต้องไม่มีการทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน, การบันทึกความก้าวหน้า)

1.5 นำแผนการสอนทั้ง 2 ชุด (24 แผน) ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนภาษาไทยตรวจสอบและแก้ไข แล้วนำมาปรับปรุงให้ดีขึ้นตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

1.6 นำแผนการสอนไปทดลองใช้กับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนคลองสี่ (วังเล็กอุปถัมภ์) เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร จำนวน 25 คน ที่มีใช้ตัวอย่างประชากร

เพื่อหาข้อบกพร่อง แล้วนำมาปรับปรุงในเรื่องการใช้ภาษา ปริมาณเนื้อหา เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และความเหมาะสมในการใช้สื่อจัดกิจกรรม

1.7 นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับตัวอย่างประชากร

2. ขั้นตอนในการสร้างแบบสังเกต

2.1 ศึกษาเทคนิค และการสร้างแบบบันทึกการสังเกต ของ สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2524) กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527) ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2527) วิไลวรรณ จันณรงค์ (2530) สมาน สาครจิตร์ (2533) และเครื่องมือสังเกตพฤติกรรมของโดนัลด์ เอ็ม เมตเสย์ และฮาร์โรลด์ อี มิทเชล (Donald M. Medley and Harold E. Mitzel อ้างในราวัลย์กาญจนะประโชติ, 2524) เรียกว่า Observation Schedule and Record II Instrument เรียกย่อๆ ว่า OsCAR II

2.2 กำหนดพฤติกรรมที่สนใจเรียนที่ต้องการสังเกตเพื่อสร้างแบบสังเกต พฤติกรรมให้สอดคล้องกับพฤติกรรมที่สนใจเรียนตามเกณฑ์ 5 ข้อ และกิจกรรมคัดสรร ทั้ง 8 กิจกรรม ได้พฤติกรรมทั้งหมด 10 พฤติกรรม

รายละเอียดของพฤติกรรมตามเกณฑ์ 5 ข้อ กิจกรรมคัดสรรทั้ง 8 กิจกรรม และพฤติกรรมที่ต้องการสังเกตมีดังนี้

1. พฤติกรรมการสนใจเรียนตามเกณฑ์	รหัส
1. มีความกระตือรือร้นในการเรียน ไม่คุย เหม่อ หลับ หรือลุกออกจากที่นั่งขณะครูสอน	1.1
2. ให้ความร่วมมือในการเรียนการสอนแก่ครูและเพื่อน	1.2
3. ทำงานตามที่ครูมอบหมายได้สำเร็จ	1.3
4. ครูถามอะไรมักตอบได้	1.4
5. ชอบเรียนภาษาไทย	1.5

2. กิจกรรมคัดสรร

รหัส

กิจกรรมสร้างบรรยากาศ

- การจัดป้ายนิเทศ 2.1
- การจัดที่นั่งนักเรียน 2.2

กิจกรรมการมีส่วนร่วม

- เพลง 2.3
- การทำงานกลุ่ม 2.4

กิจกรรมเสริมแรง

- การชมเชย 2.5
- การให้รางวัล 2.6

กิจกรรมประจักษ์ผลแห่งตน

- การทดสอบก่อน-หลังเรียน 2.7
- การบันทึกความก้าวหน้า 2.8

3. พฤติกรรมที่ต้องการสังเกต

1. นักเรียนจัดแต่งป้ายนิเทศหน้าชั้นอย่างตั้งใจ 3.1
2. นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับป้ายนิเทศได้ 3.2
3. นักเรียนไม่ลุกออกจากที่นั่งของตนเองขณะครูสอน 3.3
4. นักเรียนร่วมกิจกรรมการร้องเพลงตามที่ครูกำหนด 3.4
5. นักเรียนให้ความร่วมมือแก่เพื่อนๆ ในการทำงานกลุ่ม 3.5
6. นักเรียนรีบเร่งทำงานตามกำหนดเมื่อครูชมเชยหรือให้กำลังใจ 3.6
7. นักเรียนทำงานตามกำหนดได้สำเร็จ 3.7
8. นักเรียนทำคะแนนทดสอบได้ร้อยละ 60 3.8
9. นักเรียนจดบันทึกแบบแสดงความก้าวหน้าทางการเรียนของตนเอง 3.9
10. นักเรียนซักถามเนื้อหาที่ครูสอน 3.10

ความสอดคล้องของพฤติกรรมการณ์สนใจเรียนตามเกณฑ์ 5 ข้อ กิจกรรม
คัตสรร และพฤติกรรมที่ต้องการสังเกตดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมการณ์สนใจเรียนตามเกณฑ์/กิจกรรมคัตสรร/
พฤติกรรมที่ต้องการสังเกต

พฤติกรรมการณ์สนใจเรียน ตามเกณฑ์					กิจกรรมคัตสรร								พฤติกรรมที่ต้องการ สังเกต
1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	2.6	2.7	2.8	รหัส
✓	✓	...	...	...	✓	...	...	...	...	...	...	...	3.1
✓	...	...	✓	...	✓	...	...	...	...	...	...	...	3.2
✓	✓	...	...	...	...	✓	...	...	...	...	...	...	3.3
...	✓	✓	...	...	...	...	✓	...	...	...	...	...	3.4
...	✓	✓	...	...	...	...	...	✓	...	...	...	...	3.5
...	...	✓	...	...	...	...	...	...	✓	...	...	...	3.6
...	...	✓	✓	...	...	...	...	...	...	✓	...	...	3.7
...	...	✓	✓	...	...	...	...	...	...	...	✓	...	3.8
...	...	✓	✓	...	...	...	...	...	...	...	...	✓	3.9
✓	...	...	...	✓	...	...	...	...	...	...	...	✓	3.10

2.3 สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน ด้ความมีลักษณะ เป็นมาตรประเมินค่า 5 ระดับ คือ ปฏิบัติมากที่สุด ปฏิบัติมาก ปฏิบัติปานกลาง ปฏิบัติน้อย ปฏิบัติน้อยที่สุด

เกณฑ์ ในการประเมินระดับของการปฏิบัติมีดังนี้

จำนวนนักเรียนที่แสดงพฤติกรรม	15 คน	ปฏิบัติมากที่สุด	ให้คะแนน 5 คะแนน
จำนวนนักเรียนที่แสดงพฤติกรรม	11-14 คน	ปฏิบัติมาก	ให้คะแนน 4 คะแนน
จำนวนนักเรียนที่แสดงพฤติกรรม	7-10 คน	ปฏิบัติปานกลาง	ให้คะแนน 3 คะแนน
จำนวนนักเรียนที่แสดงพฤติกรรม	3-6 คน	ปฏิบัติน้อย	ให้คะแนน 2 คะแนน
จำนวนนักเรียนที่แสดงพฤติกรรม	1-2 คน	ปฏิบัติน้อยที่สุด	ให้คะแนน 1 คะแนน

2.4 นำเครื่องมือวิจัยที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขและให้คำแนะนำ แล้วนำเครื่องมือวิจัยมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

3. คุณสมบัติของผู้สังเกต

คุณสมบัติของผู้สังเกตคือ

ผู้สังเกตคนที่ 1 เป็นครูชาย อายุ 43 ปี มีประสบการณ์ในการสอนวิชาภาษาไทย มาแล้วถึง 15 ปี ผู้สังเกตคนที่ 2 เป็นครูหญิง อายุ 40 ปี มีประสบการณ์ในการเป็นครูประจำชั้นมาแล้วถึง 12 ปี ผู้สังเกตทั้ง 2 คน เป็นผู้ที่มีความคุ้นเคยและเคยสอนกลุ่มตัวอย่าง ประชากรมาแล้ว ได้รับการฝึกการสังเกตจากครูแนะแนวของโรงเรียน ซึ่งมีประสบการณ์ในการเป็นครูแนะแนวมาแล้วถึง 7 ปี และกำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโท สาขาการแนะแนวและจิตวิทยา

4. วิธีการฝึกการสังเกตและการบันทึกพฤติกรรม

เนื่องจากการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมอันเป็นวิธีที่ต้องมีผู้สังเกต 2 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เชื่อถือได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงอธิบายให้ผู้สังเกตทั้ง 2 คน ทราบถึงลักษณะของพฤติกรรมจากแบบสังเกตที่ผู้วิจัยใช้เพื่อพัฒนาพฤติกรรม การสนใจเรียน อีกทั้งวิธีการสังเกตและบันทึกการสังเกตอย่างชัดเจน โดยผู้วิจัยจะทดลองสอน และฝึกผู้สังเกต 6 วันๆ ละ 2 ครั้งๆ ละ 60 นาที ต่อเนื่องกัน เป็นเวลา 2 สัปดาห์

ผู้สังเกตและผู้ฝึกการสังเกต สังเกตพฤติกรรมการสนใจเรียนของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และบันทึกคะแนนพฤติกรรมการสนใจเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ขณะทดลองสอนทั้ง 2 กลุ่ม ตั้งแต่เริ่มดำเนินการสอนจนสิ้นสุดการสอน ไม่มีการคุยหรือปรึกษากัน

ขั้นตอนการฝึก

ฝึกการสังเกตและการบันทึก ในขณะที่ผู้วิจัยไปทดลองใช้แผนการสอน 6 แผน กับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เป็นเวลา 2 สัปดาห์ โดย

1. ก่อนทดลองสอนทุกครั้ง ผู้วิจัยมอบแบบสังเกตพฤติกรรมให้แก่ผู้ช่วยวิจัยทั้ง 2 คน
2. ให้ผู้ช่วยวิจัย 2 คน สังเกตพฤติกรรมของตัวอย่างประชากรทั้ง 2 กลุ่มขณะสอน โดยมีคำชี้แจงและข้อแนะนำสำหรับผู้ช่วยวิจัย (ภาคผนวก ค) กลุ่มละ 2 ชุด ชุดละ 12 ครั้ง รวมทั้งสิ้นกลุ่มทดลอง 6 ครั้ง กลุ่มควบคุม 6 ครั้ง
3. ผู้ช่วยวิจัยฝึกสังเกตโดยใช้วิธีการดังต่อไปนี้
  - 3.1 สังเกตแบบมีส่วนร่วมในกิจกรรม คือสามารถเข้าไปอยู่ในสถานการณ์ขณะที่ผู้วิจัยทำการสอนได้ โดยทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยสอน
  - 3.2 สังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมคือเฝ้าดูอยู่หลังห้องเรียนในทิศทางที่สามารถมองเห็นพฤติกรรมของนักเรียนทั้ง 15 คน ได้ชัดเจนและทั่วถึง

4. วิธีการบันทึกการสังเกต

4.1 การบันทึกการสังเกตแต่ละครั้งจำเป็นต้องครบทุกรายการและเมื่อสิ้นสุดการทดลองแต่ละครั้งควรครอบคลุมทั้ง 10 ข้อ

4.2 ผู้ช่วยวิจัยเริ่มสังเกตตั้งแต่ครูก้าวเข้าสู่ห้องเรียนจนออกจากห้องเรียนซึ่งใช้เวลา 3 คาบ (60 นาที)

4.3 ผู้ช่วยวิจัยสามารถบันทึกการสังเกตได้ระหว่างทำการสอน และสิ้นสุดการสอน และส่งคืนให้ผู้วิจัยภายหลังสิ้นสุดการทดลองแต่ละครั้งไม่เกิน 30 นาที

4.4 การสังเกตให้สังเกตเป็นภาพรวมของนักเรียนทั้ง 15 คน

5. วิธีบันทึกคะแนนกระทำดังนี้

5.1 ใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง "ปฏิบัติมากที่สุด" เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมตามข้อความนั้นให้เห็นเป็นจำนวน 15 คน ให้คะแนน 5 คะแนน

5.2 ใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง "ปฏิบัติมาก" เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมตามข้อความนั้นให้เห็นเป็นจำนวน 11-14 คน ให้คะแนน 4 คะแนน

5.3 ใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง "ปฏิบัติปานกลาง" เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมตามข้อความนั้นให้เห็นเป็นจำนวน 7-10 คน ให้คะแนน 3 คะแนน

5.4 ใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง "ปฏิบัติน้อย" เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมตามข้อความนั้นให้เห็นเป็นจำนวน 3-6 คน ให้คะแนน 2 คะแนน

5.5 ใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง "ปฏิบัติน้อยที่สุด" เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมตามข้อความนั้นให้เห็นเป็นจำนวน 1-2 คน ให้คะแนน 1 คะแนน

6. ในแต่ละข้อบันทึกได้เพียงหนึ่งครั้ง ถ้าต้องการเปลี่ยนแปลงให้ขีดเส้นคร่อมทับเครื่องหมายเดิมแล้วบันทึกใหม่ตามที่ต้องการ

5. การฝึกผู้สังเกต

5.1 ครูผู้ฝึกการสังเกตจะฝึกการสังเกตคู่กับผู้สังเกตคนที่ 1 นำจำนวนข้อที่ผู้สังเกตทั้ง 2 คน สังเกตได้ตรงกันและสังเกตได้ไม่ตรงกันในแต่ละครั้ง หาค่าความเที่ยง

A

ระหว่างผู้สังเกต โดยใช้สูตร ค่าความเที่ยงของการสังเกต = $\frac{A}{A + D} \times 100$ โดยค่า

A + D

ความเที่ยงระหว่างผู้สังเกตจะต้องมีค่าตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป จึงจะถือว่าการสังเกตมีความเชื่อถือได้

5.2 ครูผู้ฝึกการสังเกตจะฝึกการสังเกตคู่กับผู้สังเกตคนที่ 2 นำจำนวนข้อที่ผู้สังเกตทั้ง 2 คน สังเกตได้ตรงกันและสังเกตได้ไม่ตรงกันในแต่ละครั้ง หาค่าความเที่ยง

ระหว่างผู้สังเกต โดยใช้สูตร ค่าความเที่ยงของการสังเกต = $\frac{A}{A + D} \times 100$ โดยค่า

ความเที่ยงระหว่างผู้สังเกตจะต้องมีค่าตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป จึงจะถือว่าการสังเกตมีความเชื่อถือได้

5.3 ผู้สังเกตคนที่ 1 จะฝึกการสังเกตคู่กับผู้สังเกตคนที่ 2 นำจำนวนข้อที่ผู้สังเกตทั้ง 2 คน สังเกตได้ตรงกันและสังเกตได้ไม่ตรงกันในแต่ละครั้ง หาค่าความเที่ยง

ระหว่างผู้สังเกต โดยใช้สูตร ค่าความเที่ยงของการสังเกต = $\frac{A}{A + D} \times 100$ โดยค่า

ความเที่ยงระหว่างผู้สังเกตจะต้องมีค่าตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป จึงจะถือว่าการสังเกตมีความเชื่อถือได้

ความเที่ยงระหว่างผู้สังเกต

ค่าความเที่ยงระหว่างผู้สังเกต (Interobserver-Reliability of Point-by-Point Agreement) คำนวณได้จากสูตรดังต่อไปนี้ (Kazdin, 1982)

$$\text{ค่าความเที่ยงของการสังเกต} = \frac{A}{A + D} \times 100$$

A คือจำนวนข้อที่ผู้สังเกตทั้ง 2 คน สังเกตได้ตรงกัน

D คือจำนวนข้อที่ผู้สังเกตทั้ง 2 คน สังเกตได้ไม่ตรงกัน

โดยค่าความเที่ยงระหว่างผู้สังเกตจะต้องมีค่าตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป จึงจะถือว่า การสังเกตของผู้ช่วยวิจัย (ผู้สังเกต) นี้มีความเชื่อถือได้

ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการทดลอง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลัง ศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2535 ของโรงเรียนศรีเอี่ยมอนุสรณ์ เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 30 คน มีนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่สนใจ เรียนอยู่ด้วยห้องละ 15 คน ได้จากการเสนอชื่อจากครูประจำชั้นและครูภาษาไทย ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยสร้างแบบเสนอรายชื่อให้นักเรียน ผู้มีพฤติกรรมไม่สนใจเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด 5 เกณฑ์ ซึ่งได้จากการสำรวจพฤติกรรมที่นักเรียนมักแสดงออกในห้องเรียนจริง 1 ภาคเรียนก่อนทำการทดลองและตามความคิดเห็นของ ไพศาล อ้นประเสริฐ และคณะ (2517) สมพร สุทัศน์ย์ (2531) มะเตือ เสมอ (2532) นวรัตน์ ประสิทธิ์เกษกรณ์ (2532) และวัชรวิ ทรัพย์มี (2533)

2. ให้ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้ง 6 ห้องเรียน จำนวน 6 คน และครู ภาษาไทย 1 คน ซึ่งสอนทักษะภาษาไทยทั้ง 6 ห้องเรียน เสนอรายชื่อให้นักเรียนผู้มีพฤติกรรมไม่สนใจเรียนโดยครูประจำชั้นเสนอชื่อให้นักเรียนในห้องของตนและครูภาษาไทยเสนอชื่อให้นักเรียน ทุกห้อง

3. ครูเสนอชื่อนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่สนใจเรียนจำนวน 15 คน ที่มีพฤติกรรมตามเกณฑ์ต่อไปนี้อย่างน้อย 3 ใน 5 ข้อ คือ

1. ขาดความกระตือรือร้นในการเรียน มักคุย เหม่อลอย หลับขณะครูสอน
2. ไม่ให้ความร่วมมือในการเรียนการสอนแก่เพื่อนและครู
3. ทำงานที่ครูมอบหมายไม่สำเร็จ
4. ตอบคำถามครูไม่ได้
5. ไม่ชอบเรียนวิชาภาษาไทย

การใช้การลงความเห็นของครูเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง และทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยวิจัยมีความเที่ยงตรงพอหรือไม่นั้นเห็นได้จากการวิจัยของ โบเวน (Bowen, 1960) พบว่าการลงความเห็นของครูซึ่งใช้วิธีการสังเกตในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ความเที่ยงตรงคือ ครูสามารถประเมินผลได้เท่ากับ 87 เปอร์เซ็นต์ ของนักจิตวิทยาคลินิก กวิน (Glavin, 1971) พบว่าการลงความเห็นของครูมีความเที่ยงตรงใช้เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกเด็กที่มีปัญหาในชั้นเรียนได้ ดังนั้นการวิจัยนี้จึงใช้การลงความเห็นของครูภาษาไทย 1 คน และครูประจำชั้นจำนวน 6 คน เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ผลการเสนอชื่อนักเรียนผู้มีพฤติกรรมไม่สนใจเรียนจำนวน 30 คนตามเกณฑ์ที่กำหนด อยู่ในภาคผนวก ค.

4. ผลการเสนอชื่อปรากฏว่ามีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/4 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/5 ที่มีพฤติกรรมไม่สนใจเรียนชั้นละ 15 คน ส่วนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1, 6/2, 6/3, 6/6 มีนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่สนใจเรียน 2 คน 6 คน 12 คน 8 คน ตามลำดับ ผู้วิจัยจึงเลือกนักเรียนที่ได้รับการเสนอชื่อในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/4 และ 6/5 ไว้เป็นกลุ่มตัวอย่าง

5. ผู้วิจัยจัดกลุ่มตัวอย่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยวิธีจับสลากกลุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ผลปรากฏว่ากลุ่มทดลองได้แก่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/5 กลุ่มควบคุมคือชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/4 กลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้แผนกิจกรรมคิดสรร กลุ่มควบคุมได้รับการสอนโดยกิจกรรมปกติ เวลาที่ใช้ในการทดลองทั้ง 2 ห้องเท่ากัน คือใช้เวลาสอนสัปดาห์ละ 3 ครั้ง แต่ละครึ่งใช้เวลา 3 คาบ (คาบละ 20 นาที) รวมทดลองกลุ่มละ 36 คาบ เป็นเวลา 4 สัปดาห์ ผู้ช่วยวิจัย วันละ 6 คาบ (คาบละ 20 นาที) สัปดาห์ละ 3 วัน 2 สัปดาห์ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ตารางแสดงวัน เดือน ปี เวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ลำดับที่	วันเดือนปี	ลำดับแผนการสอน	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง
1	จ. 4 ม.ค. 36	ฝึกบันทึกพฤติกรรม	8.30 - 9.30	10.30 - 11.30
	พ. 6 ม.ค. 36	ฝึกบันทึกพฤติกรรม	9.30 - 10.30	10.30 - 11.30
	ศ. 8 ม.ค. 36	ฝึกบันทึกพฤติกรรม	10.30 - 11.30	9.30 - 10.30
2	จ. 11 ม.ค. 36	ฝึกบันทึกพฤติกรรม	8.30 - 9.30	10.30 - 11.30
	พ. 13 ม.ค. 36	ฝึกบันทึกพฤติกรรม	9.30 - 10.30	10.30 - 11.30
	ศ. 15 ม.ค. 36	ฝึกบันทึกพฤติกรรม	10.30 - 11.30	9.30 - 10.30
3	จ. 18 ม.ค. 36	1	8.30 - 9.30	10.30 - 11.30
	พ. 20 ม.ค. 36	2	9.30 - 10.30	10.30 - 11.30
	ศ. 22 ม.ค. 36	3	10.30 - 11.30	9.30 - 10.30
4	จ. 25 ม.ค. 36	4	8.30 - 9.30	10.30 - 11.30
	พ. 27 ม.ค. 36	5	9.30 - 10.30	10.30 - 11.30
	ศ. 29 ม.ค. 36	6	10.30 - 11.30	9.30 - 10.30
5	จ. 1 ก.พ. 36	7	8.30 - 9.30	10.30 - 11.30
	พ. 3 ก.พ. 36	8	9.30 - 10.30	10.30 - 11.30
	ศ. 5 ก.พ. 36	9	10.30 - 11.30	9.30 - 10.30
6	จ. 8 ก.พ. 36	10	8.30 - 9.30	10.30 - 11.30
	พ. 10 ก.พ. 36	11	9.30 - 10.30	10.30 - 11.30
	ศ. 12 ก.พ. 36	12	10.30 - 11.30	9.30 - 10.30

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลได้กระทำตามลำดับขั้นดังนี้คือ

1. ดำเนินการสอนตามแผนการสอนที่กำหนดไว้ทั้ง 2 กลุ่ม
2. ก่อนดำเนินการสอนทุกครั้ง ผู้วิจัยมอบแบบสังเกตพฤติกรรมให้แก่ผู้ช่วยวิจัย
ทั้ง 2 คน
3. ให้ผู้ช่วยวิจัย 2 คน สังเกตพฤติกรรมของตัวอย่างประชากรทั้ง 2 กลุ่ม ขณะ
สอน โดยมีคำชี้แจงและข้อแนะนำสำหรับผู้ช่วยวิจัย (ภาคผนวก ค) กลุ่มละ 2 ชุด ชุดละ 12
ครั้ง รวมทั้งสิ้นกลุ่มทดลอง 24 ครั้ง กลุ่มควบคุม 24 ครั้ง
4. ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ช่วยวิจัยสามารถสังเกตโดยใช้วิธีการดังต่อไปนี้
  - 4.1 สังเกตแบบมีส่วนร่วมในกิจกรรม คือสามารถเข้าไปอยู่ในสถานการณ์ขณะ
ที่ผู้วิจัยทำการสอนได้ โดยทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยสอน
  - 4.2 สังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรม คือเฝ้าดูอยู่หลังห้องเรียน ในทิศทางที่
สามารถมองเห็นพฤติกรรมของนักเรียนทั้ง 15 คน ได้ชัดเจนและทั่วถึง
5. วิธีการบันทึกการสังเกต
  - 5.1 การบันทึกการสังเกตแต่ละครั้ง จำเป็นต้องครบทุกรายการ และเมื่อสิ้นสุด
การทดลองแต่ละครั้งควรครอบคลุมทั้ง 10 ข้อ
  - 5.2 ผู้ช่วยวิจัยเริ่มสังเกตตั้งแต่ครูก้าวเข้าสู่ห้องเรียนจนออกจากห้องเรียน ซึ่ง
ใช้เวลา 3 คาบ (60 นาที)
  - 5.3 ผู้ช่วยวิจัยสามารถบันทึกการสังเกตได้ระหว่างทำการสอนและสิ้นสุดการสอน
และส่งคืนให้ผู้วิจัยภายหลังสิ้นสุดการทดลองแต่ละครั้งไม่เกิน 30 นาที
  - 5.4 การสังเกตให้สังเกตเป็นภาพรวมของนักเรียนทั้ง 15 คน
6. วิธีบันทึกคะแนนกระทำดังนี้
  - 6.1 ใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง "ปฏิบัติมากที่สุด" เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรม
ตามข้อความนั้นให้เห็นเป็นจำนวน 15 คน ให้คะแนน 5 คะแนน
  - 6.2 ใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง "ปฏิบัติมาก" เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรม
ตามข้อความนั้นให้เห็นเป็นจำนวน 11-14 คน ให้คะแนน 4 คะแนน

6.3 ใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง "ปฏิบัติปานกลาง" เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมตามข้อความนั้นให้เห็นเป็นจำนวน 7-10 คน ให้คะแนน 3 คะแนน

6.4 ใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง "ปฏิบัติน้อย" เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมตามข้อความนั้นให้เห็นเป็นจำนวน 3-6 คน ให้คะแนน 2 คะแนน

6.5 ใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง "ปฏิบัติน้อยที่สุด" เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมตามข้อความนั้นให้เห็นเป็นจำนวน 1-2 คน ให้คะแนน 1 คะแนน

7. ในแต่ละข้อบันทึกได้เพียงหนึ่งครั้ง ถ้าต้องการเปลี่ยนแปลงให้ขีดเส้นคร่อมทับเครื่องหมายเดิมแล้วบันทึกใหม่ตามที่ต้องการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนโดยผู้ช่วยวิจัยจำนวน 2 คน คำนวณหาค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังนี้

1. นำคะแนน 5, 4, 3, 2, 1 ในแต่ละข้อของแบบสังเกตที่ได้จากผู้ช่วยวิจัยคนที่ 1, 2 ในกลุ่มทดลอง คนละ 12 ชุด รวมคะแนนที่ได้ คำนวณหาค่าเฉลี่ยนำเสนอนำหนักการประเมินพฤติกรรมโดยมัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. นำคะแนน 5, 4, 3, 2, 1 ในแต่ละข้อของแบบสังเกตที่ได้จากผู้ช่วยวิจัยคนที่ 1, 2 ในกลุ่มควบคุม คนละ 12 ชุด รวมคะแนนที่ได้ คำนวณหาค่าเฉลี่ยนำเสนอนำหนักการประเมินพฤติกรรมโดยมัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

คำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนนจากสูตร

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ $\bar{x}$ = มีชัฒิมเลขคณิต

$\sum x$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด N จำนวน

N = จำนวนชุดของแบบสังเกต

(ประคอง กรรณสตุ, 2528)

คำนวณหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร

$$S_x = \sqrt{\frac{N\sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S_x = ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน

x = คะแนนของนักเรียน

$\sum x$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum x^2$ = ผลรวมกำลังสองของคะแนน

N = จำนวนชุดของแบบสังเกต

(ประคอง กรรณสตุ, 2528)

เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการสนใจเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สูตร t-test

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{\sum x_1^2 + \sum x_2^2}{(N_1 + N_2) - 2} \left(\frac{1}{N_1} + \frac{1}{N_2} \right)}}$$

(ประคอง กรรณสตุ, 2528)